Література:

1. Worldwide e-commerce [Електронний ресурс] // Statista – 2020. – Режим доступу до ресурсу:https://www.statista.com/statistics/379046/worldwide-retail-e-commerce-sales/

2. Kannan P. K. Digital marketing: a framework, review and research agenda / P. K. Kannan, A. L. Hongshuang., 2017. – 22-45 с. – (International Journal of Research in Marketing).

3. E-Marketer Retail & Ecommerce reports [Електронний ресурс] // E-Marketer. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: www.emarketer.com/topics/topic/retail-ecommerce.

4. Олексюк О.І. Діджиталізація ланцюгів постачання компаній.//Сучасні технології комерційної діяльності і логістики: Зб. Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс]. — Київ : КНЕУ, 2020.

5. Цуд В. В. Интернет-маркетинг в 2019: прогнозы и тенденции [Електронний ресурс] / В. Цуд // ADTECH. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://ain.ua/2018/11/16/internet-marketing-v-2019/.

6. Кривещенко В. В., Яковенко А. К. Проблеми кон'юнктури ринків у забезпеченні ефективності маркетингу і комерції підприємств. Економіка та підприємництво : зб. наук. пр. Київ: КНЕУ, 2020. № 44.

УДК: 656.13 (339.5)

Ярослава Мудра
к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Хмельницький національний університет,
slavamudra0718@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ РІШЕННЯ В МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ ТА Е-ЛОГІСТИЦІ

ИННОВАЦИОННЫЕ ЦИФРОВЫЕ РЕШЕНИЯ В МЕЖДУНАРОДНЫХ ПЕРЕВОЗКАХ И Э-ЛОГИСТИКЕ

INNOVATIVE DIGITAL SOLUTIONS IN THE INTERNATIONAL TRANSPORTATION AND THE E-LOGISTICS

Анотація. Висвітлено основні новації у міжнародних перевезеннях та інструментах електронної логістики. Зокрема, акцентовано увагу на впровадженні електронних накладних eCMR та висвітлено переваги їх застосування. Відображено основні зміни та новації, розроблені та рекомендовані до застосування країнами членами ЄС до країн, які співпрацюють з ними. Проаналізовано підходи до використання eCMR українськими компаніями, які отримали повноцінну можливість їх застосування з вересня 2020 року.

Аннотация. Освещены основные новации в международных перевозках и инструментах электронной логистики. В частности, акцентировано внимание на внедрении электронных накладных eCMR и освещены преимущества их применения. Отражены основные изменения и новации, разработанные и рекомендованные к применению странами членами ЕС и странами, которые сотрудничают с ними. Проанализированы подходы к использованию eCMR украинскими компаниями, которые получили полноценную возможность их применения с сентября 2020 года.

Abstract. The main innovations in international transportation and e-logistics tools are highlighted. In particular, attention is focused on the introduction of electronic invoices eCMR and highlights the benefits of their use. The main changes and innovations are developed and recommended for application by the EU member states. These innovations are reflected by the countries. The approaches is about using of eCMR by Ukrainian companies, which have received the full opportunities to use them since September 2020.

Світова пандемія COVID-19 внесла ряд змін і коректив в усі сфери соціально-економічного життя суспільства. Економічна турбулентність, яка балансує на межі кризи та виживання вплинула різновекторно на процеси прийняття змін та новацій у діючі економічні механізми, у тому числі міжнародних перевезень та логістики.

Так, Європейський Союз протягом останніх років активно впроваджує інструменти е-логістики в усі види міжнародних перевезень, шляхом впровадження електронних цифрових

документів, зокрема накладних. Ефективність застосування таких інструментів актуалізувалася протягом 2020 року, де основним визначальним фактором є мінімізація соціальних контактів та пришвидшення логістично-митних процедур.

Основними новаціями в сфері е-логістики, що розглядаються як кращі практики ЄС є наступні [6]:

1) електронна накладна eCMR – Конвенції про міжнародний контракт перевезення вантажів автомобільним транспортом;

2) електронна накладна CIM/SMGS для міжнародних вантажних перевезень залізничним транспортом (CIM Правила щодо договору міжнародного залізничного перевезення вантажів / СМГС – Процедурна інструкція Угоди про прямі міжнародні перевезення вантажів залізничним транспортом);

3) електронна авіанакладна (eAW) дозволяє електронно подавати транспортний документ відвантаження вантажу авіаперевізнику або уповноваженому агенту.

У 2008 році (м. Женева) до Конвенції CMR було додано протокол, який регламентує оформлення e-CMR, тобто електронних автомобільних накладних. Цей протокол набрав чинності 6 червня 2011 року, а офіційно був впроваджений у січні 2017 року при перетині кордону Іспанія-Франція [4].

Основними перевагами e-CMR є: скорочення витрат часу на оформлення; якісне і швидше адміністрування через скорочення часу на введення даних; уникнення необхідності обробки паперових документів, обміну факсами, копіями, листами, ін. Протягом 2020 року країни ЄС активно продовжували ратифікацію додаткового протоколу.

3 вересня 2020 року в Україні набрав чинності Додатковий протокол до Конвенції «Про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ) про електронну накладну» [1].

Протягом вересня 2019 і по вересень 2020 року реалізовувався і успішно завершився пілотний проєкт з міжнародних перевезень з використанням електронної накладної. У тесті взяли участь державні установи та компанії з Польщі, Литви, Естонії та України. Перевезення з використанням e-CMR відбулося успішно. Проєкт показав, що електронна система – це перш за все економія ресурсів і підвищення прозорості ланцюжка постачань. Учасники експерименту також наголосили, що відмова від паперових документів економить час і спрощує всі процедури – від моменту видачі вантажу до розвантаження [5]. Як стверджують представники Міністерства інфраструктури України, реалізація проєкту досить ефективно вплине на всіх учасників бізнес-процесів, діяльність яких пов’язана з міжнародними перевезеннями, оскільки дозволить заощадити до 500 млн грн на рік. Така значна економія коштів буде пов’язана з мінімізацією витрат на друк паперових товарно-транспортних накладних щомісяця, на які за приблизними підрахунками витрачається від 40 до 200 млн листів паперу А4 формату. В розробці пілотного проєкту під егідою Міністерства та Комітету цифрової трансформації України та Міністерства інфраструктури України взяли участь громадська організація «Інститут аналітики та адвокації» [3], державне підприємство «Галузевий центр цифровізації та кібербезпеки» [1]. Проєкт не підпадає під статтю державного фінансування. Апробація розробленої платформи розпочалася у 2019 році і протягом пілотного періоду вивчалася на предмет виявлених недоліків. Проблемними на сьогодні залишається оформлення підакцизних товарів.

Основними перевагами впровадження таких систем в Україні є забезпечення прозорості митного оформлення та ефективної роботи у цій галузі податкових інструментів, що може забезпечитися швидкістю оформлення та нарахувань митних платежів.

Основною проблемою залишається налагодження взаємодії всіх учасників використання e-CMR, починаючи від безпосередньо бізнес-одиниць і до всіх контролюючих органів. Основною вимогою залишається координація та гармонізація з законодавством та нормами Європейського Союзу, країни якого планують повністю перейти на e-CMR і зважаючи на світову пандемію максимально пришвидшують ці процеси.

Прототип платформи e-CMR був створений литовською компанією Fitek EDI, що надає рішення у сфері цифровізації і автоматизації документів, у співпраці з литовським митним

агентством і оператором логістики Bunasta, естонською технологічною компанією Interia та українською PPL33-35. Система була створена з використанням технології блокчейн (розподілених баз даних), що забезпечує безпеку, незмінність передачі даних і прозорість процесу.

Таким чином, основні інновації у міжнародних перевезеннях та логістиці відображають сучасні тенденції цифровізації усіх сфер бізнесу. Виникаючі проблеми лише активізують ці процеси. Україна, як активний учасник світових бізнес-процесів намагається активно рухатися за новими умовами, проте, як і у більшості процесів, перешкодами залишаються бюрократичність ряду систем, розкоординованість сфер відповідальності та контролю. Проте, нові умови ринку вимагають прийняття максимально швидких рішень, що сприяє розвитку та інноваціям.

Література:

1. Галузевий центр з цифровізації та кібербезпеки. URL: https://mtu.gov.ua/timeline/DP-Galuzeviy-centr-cifrovizacii-ta-kiberbezpeki-.html
2. Додатковий протокол до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ) про електронну накладну. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-08#Text
3. Інститут аналітики та адвокації. URL: https://iaa.org.ua/
4. Facilitating trade and transit: e-CMR / IRU. URL: https://www.iru.org/what-we-do/facilitating-trade-and-transit/e-cmr
5. International transport innovation forum: Digital Transformation in Logistics: URL: https://transportoforumas.lt/en
6. Short term high quality studies to support activities under the Eastern Partnership: study on the harmonisation of the digital markets in the eastern partnership: etrade, elogistics&digital transport corridors. URL: https://europa.eu/capacity4dev/file/74753/download?token=hL3FXRWe

УДК 165.242.2:(330.15:502.171)

Тетяна Ніколайчук
магістр правознавства, аспірант
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАНУ
mazzi071988@gmail.com

ІНКЛЮЗИВНА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ

ИНКЛЮЗИВНОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ЭКОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ

INCLUSIVE ENTREPRENEURIAL ACTIVITY ECOLOGICAL AND ECONOMIC DIRECTION

Анотація. Розвиток еколого-безпечного середовища на основі інклюзії має розглядатися в контексті перспектив та умов подальшого розвитку інтелектуально-інноваційних можливостей всіх членів соціуму, спрямованих на взаємодію з довкіллям.

Аннотация. Развитие эколого-безопасной среды на основе инклюзии должен рассматриваться в контексте перспектив и условий дальнейшего развития интеллектуально-инновационных возможностей всех членов социума, направленных на взаимодействие с окружающей средой.